

alkalmasak május fáknak, s a tavaszi áterdölések elég anyagot szolgáltatnának arra, hogy minden lyánynak, még a kevésbé szépnek is ott emelkedjék ablaka alatt a zöld májusfa; persze a gazdagabbé előtt karcsu magas, a szegényebbé előtt kevésbé értékes.

Még egy bizonyos területnek e célra való berendezése is kifizetné magát, mert 30 éves turnusban elég szép május fákat lehetne termelni. Ha az ültetés 1 négyzet méternyi kötelékben történék, s a 20 éves kor körül a fácskák fele kiszedetnék: elég hosszú és karcsu, jó formás koronájú, mintegy 1600 fát lehetne nevelni, melynek darabját 50 krajczárjával értékesítve 800 frtnyi bevételt lehetne elérni holdanként. Ha már most a befektetett költségek és a talaj értékének kamatait számításba vesszük, nagyon drága talaj és igen nagy költségek mellett szaporodnának fel a kamatok 30 év alatt ily jelentékeny összegre.

Mai napság, midőn az erdésznek figyelembe kell vennie minden legkisebb jövedelmi forrást, hogy az erdőből a lehető legnagyobb jövedelmet behozza: a csekélységnek látszó május és karácsonyfát sem szabad megvetni.

A vasuti talpfák creosottal való telítéséről.

Közli: P é c h Dezső, m. kir. erdész.

A vasuti talpfa szükséglet fedezésére jelentékeny mennyiségű faanyag fordítatik, még pedig tudomás szerint, annak legjavából, s hogy ezen feladatának mennél hosszabb ideig megfelelhessen, a fát különböző anyagokkal impregnálják. Nem lesz tehát érdektelen egyikét ezen telítési eljárásoknak Nivois után megismertetni, úgy a mint azt egy jó hírnek örvendő francia társaság „La Compagnie de l' Est“ alkalmazza.

A „La Compagnie de l' Est“-nek két efféle gyára van. Egy Amagneban és egy a Haute-Saoneban. Azonkívül a Vogesekben (Châtel-Namexyben) még egy harmadikat bérelt.

A legtekintélyesebb ezek közt az amagnei, hol ötven munkás dolgozik, és évente 500.000 egész 600.000 talpfát készítenek.

Előállításuk Bethell elve szerint történik, tudniillik a nehéz kátrány olaj részint a légür hatása, részint nyomás által lassanként a likacsokba szoríttatik.

A talpfákat mindenekelőtt a szabad levegőn való szárítás céljából keresztezve felrakásolják s hogy az eső ellenében védelmet nyujtson, minden rakás fölibe dél nyugat felé hajló s két sor szorosan egymás mellé tett talpfából álló fedelet készítenek. A felrakásolástól számított 18 hó egész 2 év elteltével a tölgyfa, nedvességének elpárologása folytán, súlyának közel 20⁰/₀-kát veszíti s így a melyik azelőtt 81 kilogram nehéz volt, most alig nyom 65 kilogramot.

A talpfákat azután kis vagonokba rakják és beviszik a hevített levegővel melegített szárítóba. A levegő hőmérséke a bemenetnél 75⁰, a kimenetnél 40⁰, tehát átlagosan 60⁰.

A szárítás két napig tart s minden talpfa ez alkalommal egy kilogramot, ritkán kettőt veszít súlyából.

Ezzel a szárítás tökéletesen bevégezttnek mondható és ha a hevítés még tovább folytattatnék, a destillationak kellene kezdődnie.

A szárítás után a talpfákkal terhelt vagonok közvetlenül a telítő készülékbe vittetnek. Ez egy hosszú hengerformájú vaskazán, mely egyik végén félgömbölyü fedővel, másikán pedig egy ajtóval van ellátva. E kazán körülbelől 180 talpfát fogadhat magába.

Az amagnei gyár két ily kazánal bir.

A kazánból, miután hermetice elzárattott, kiszivattyúzzák a levegőt, azután egy nagy üstből csövön át beöntik a creosotot és átfutó vizgöz által a hőmérséket $70-75^0$ -ra emelik. Megtelve a kazán creosottal, megszüntetik az üsttel való közlekedést és vizgöz segélyével 5 kilogramnyi nyomást gyakorolnak rája.

Minden ily kazánnal naponta ötször ismétlik ez eljárást. Egy-egy munkálat tehát két óráig tart.

Jelenleg csak megfaragott tölgytalpfákat készítenek Franciaországban.

Az ily tölgyfán kevés a szijács és kevés creosotot szív fel, egy-egy talpfa átlag 5 kilogramot; de a lágyabb lengyel-tölgy valamivel többet. Egy talpfa készítése egy frankba kerül.

1877. óta a „Compagnie de l' Est“ nem vesz több lágyfát. (A jegenyefenyő talpfák 17 kilogram creosotot szívtak fel).

A leirt és jól keresztül vitt telítési eljárás által elért eredmény nem hagy maga után több kívánni valót, csak arra kell ügyelni kiválólag, hogy a talpfák jól ki legyenek száradva és közvetlenül a szárítás után a kazánba vitessenek, minthogy ekkor aránylag legtöbb creosotot szívnak fel. Maga a tölgyfa legbelseje is, mely különben nem könnyen impregnálható, ilyen körülmények között telíthető.

Mi a szárítást illeti, az legjobban eszközöztetik, ha a talpfák hosszabb ideig a levegőn hagyatnak, a hevített levegő csak a nedvesség utolsó maradványainak eltávolítására szolgál.

Az impregnálás minőségének ellenőrzése könnyű dolog.

Miután csak száraz fával dolgoznak, elégséges ha megmérnek egy bizonyos számú talpfát a telítés előtt és után, hogy tisztába lehessen jönni a fába behatott creosotmennyiség-felől. Hanem mivel az absorbálás egyenetlen szokott lenni,

azért a próbára elég nagy számu talpfát vesznek. Midőn a „Compagnie de l' Est“ a talpfa impregnálást vállalkozói által készítette, minden száz darab közül ötöt mértek meg.

Miután a felhasznált creosot mennyiségét jelenleg már mindennap végén, vagy minden telítés után pontosan meghatározhatják, s így az eljárás eredményéről biztos meggyőződést szerezhetnek maguknak, e próbamérések elmaradnak.

Hanem egy 20 mm átmérőjü furóval a sántalp fekvésére kifaragott helytől 10 cm távolságban mind a két oldalon lyukakat fúrnak. A forgácsokból és a lyuk falaiból könnyü szerrel következtetni lehet : jól végeztetett-e a telítés, avagy csak felületesen.

Végül fel kell említenem, hogy a sántalp helyét még a telítés előtt szükséges kifaragni és elkészíteni. A gép, melyet Amagnéban e célra használnak, M. Guillaume mérnök által tökéletesített és teljesen megfelel feladatának. A sántalp helyének e géppel való elkészítése talpfánként 0.15 frankba kerül.

Az erdészet 1885. évi költségvetése.

Az alábbiakban közöljük az 1885. évi államköltségvetés alapján a kincstári erdőkre, az erdők állami felügyeletére és az országos erdei alapra vonatkozó költségvetéseket, melyek részletes tájékozást adnak az iránt, hogy az állam részéről mily kiadások fedeztetnek az ország erdőségeinek fentartása érdekében, s hogy az állam tulajdonában lévő erdők mily jövedelmet adnak s mily adóval és költséggel kezeltetnek.

Egyidejüleg czélszerűnek látjuk közölni azon indokolást is, melylyel a költségvetés a törvényhozás elé terjesztetett.